

Velmi holky za tuto práci chválím, není to jen bezduché kopírování zdrojů, ale opravdu smysluplná práce.

Seminární práce
Základy společenských věd

Globální problémy lidstva

Aneta Bártová, Eliška Stehnová a Barbora Uchytlová
sexta 2019/20
Gymnázium Chotěboř

Obsah

1. Úvod.....	3
2.1 Problém války a míru.....	4
2.1.1 Ohniska napětí ve světě	4
2.1.2 Zbraně hromadného ničení (přehled a základní vymezení).....	5
2.1.3 Terorismus	5
2.1.4 Vlastní názor	6
2.2 Populační problémy	8
2.2.1 Populační trendy	8
2.2.2 Hladomor	8
2.2.3 Nedostatek vody.....	9
2.2.4 Vlastní názor	9
2.3 Zajištění přírodních zdrojů a energie	10
2.3.1 Problém půdy.....	10
2.3.2 Ropa	10
2.3.3 Neobnovitelné a obnovitelné zdroje energie.....	10
2.3.4 Vlastní názor	11
2.4 Devastace životního prostředí.....	12
2.4.1 Kácení tropických pralesů.....	12
2.4.2 Skleníkový efekt	12
2.4.3 Úbytek ozonu	13
2.4.4 Ničení řek, moří a oceánů	14
2.4.5 Vlastní názor – Vaše hodnocení tohoto problému	14
2.5 Nemoci.....	16
2.5.1 Civilizační nemoci (vymezení pojmu, přehled).....	16
2.5.2 HIV/AIDS	16
2.5.3 Epidemie (definice pojmu, příklady epidemií 21. století)	16
2.5.4 Problém drogových závislostí.....	17
2.5.5 Vlastní názor – Vaše hodnocení tohoto problému	18
3. Závěr	19
4. Seznam použité literatury a internetových zdrojů	20
5. Poznámkový aparát.....	23

1. Úvod

Globální problémy lidstva jsou jako jeden pojem velmi těžko vysvětlitelné, ale jde o veškeré problémy, které nepůsobí jen lokálně ale světově. Tyto problémy sice nemusí přímo zasahovat do života osob, ale určitým způsobem ovlivňují světovou situaci jak hospodářskou, zdravotní, sociální nebo politickou. A tím už pronikají blíž k nám, dotýkají se pak přeneseně každého člověka na této planetě.¹

Nám osobně toto téma přijde dost naučné a aktuální, máme šanci detailně prostudovat současnou světovou situaci a to, co si z této seminární práce odnese, se nám určitě neztratí. Pochybujeme totiž, že by se během našich životů dokázaly tyto problémy vyřešit, i když bychom za to byly rády.

Co se týče řešení těchto problémů, jak už jsme zmínily, jsme spíše pesimistky, čtete realistky. Nepředpokládáme, že všechny země a jejich nejvyšší státní úředníci během pár let pochopí, že všichni máme mít svá práva, že je načase se o tuto planetu řádně starat, že násilí není ten správný prostředek pro řešení konfliktů nebo že se jen tak nevymytí hladomor a civilizační nemoci.

V této seminární práci bychom chtěly vysvětlit některé ze současných globálních problémů, které se nás přímo dotkly, které pokládáme za významné nebo jsou hodně medializované a známé. Je nutné ale poznamenat, že ne všechny problémy, které se v médiích vyskytují, jsou celosvětovým problémem.

---

¹ *Globální problémy lidstva* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/s9jc5/Diplomova_prace.pdf

2.1 Problém války a míru

2.1.1 Ohniska napětí ve světě

Ačkoliv dnes můžeme s nadsázkou říci, že na naší planetě momentálně celkově vládne mír, i tak se však stále vyskytují místa, kde ho naleznout nemůžeme.

Východní Ukrajina

Od roku 2014 probíhá na východní Ukrajině válka mezi ukrajinskou vládou a proruskými separatisty. Jde o výsledek demonstrací v Kyjevě zvané “Euromajdan”, poté následovala anexe Krymu Ruskem. Vznikl zde samozvaný Svaz lidových republik Nové Rusko, evidentně finančně a zbrojně podporovaný Ruskem, které to samozřejmě popírá. Dodnes existuje neuznaná Doněcká lidová republika a Luhanská republika, které jsou ukrajinskou vládou považovány za teroristické organizace. Počet obětí už čítá přes několik tisíc.²

Afghánistán

Za teroristický útok 11. září 2001 byla odpovědná organizace Al-Káida, která měla základny v Afghánistánu ovládaném radikálně nábožensko-politickým hnutím Taliban. Odpovědí na útok se stala řada vojenských akcí USA a dalších států označované jako Operace Trvalá svoboda, nejvíce se tento pojem používá právě ve spojení s Afghánistánem. A i po 19 letech si však Taliban stále drží svou pozici a konflikt se začíná zdát jako nekonečný a zbytečný.³

Jižní Súdán

V Jižním Súdánu stále probíhá občanská válka, jde o etnický konflikt. Ten započal prezident Salva Kirr z kmene Dinků a bývalý viceprezident Rieke Machar z kmene Nuerů. Válka probíhá již 7 let a má na svědomí tisíce obětí.⁴

Sýrie

Po odstoupení amerických vojsk z pohraničí Sýrie a Turecka, vstoupila turecká vojska na syrské území a likviduje Kurdy spolu s celou severní Sýrii. Ta má být dle turecké vlády využita pro africké uprchlíky. Syrští Kurdové donedávna s USA bojovali proti Islámskému státu, dokud USA území neopustilo, dnes se stahují ze severní Sýrie.⁵

Írán vs USA

Špatné vztahy s Íránem s USA panují už přes 40 let - přes íránsko-iráckou válku, kdy se USA postavilo na stranu Iráku, až po zjištění napojení Íránu na teroristické organizace. V roce 2018 pak USA odstoupilo od jaderné dohody a začalo uvalovat na Írán sankce, které ho dostaly do nepříznivé finanční situace. Věci také nepomáhá působení amerického vojska v

---

² KUČERA, Jakub. <https://www.ctidoma.cz/zpravodajstvi/valecny-stav-v-soucasnem-svete-syrie-neni-jediny-mistem-kde-probiha-ozbrojeni>. *Čtidoma.cz* [online]. 2019, 18.10.2019 [cit. 2020-05-27]. Dostupné z: <https://www.ctidoma.cz/zpravodajstvi/valecny-stav-v-soucasnem-svete-syrie-neni-jediny-mistem-kde-probiha-ozbrojeni>

³ Tamtéž, co nad tím

⁴ Tamtéž, co nad tím

⁵ Tamtéž, co nad tím

sousedním Iráku, americká podpora Izraele, který Írán neuznává, nesvobodný režim v Íránu, a působení USA v Perském zálivu. V poslední době došlo mezi těmito státy k mnohým vojenským přestřelkám, k nejvýraznějším určitě patří smrt iránského generála Sulejmáního při americkém útoku. Nedlouho poté pak Írán sestřelil ukrajinské civilní letadlo v podezření, že jde o americký letoun. Situace však zůstává nadále vyhrocená.⁶

Palestina vs Izrael

Konflikt mezi Izraeli a Palestinou je nejvýraznější spor Izraelsko-arabského konfliktu. Jde o spor o území, vymezení hranic a sféru vlivu budoucího palestinského státu. Dále se zde mísí náboženská problematika, zájem o město Jeruzalém, spor o vodní zdroje a půdu. Dalším aktérem tohoto konfliktu je USA výrazně podporující Izrael, proti Izraeli pak vystupuje Írán.⁷

2.1.2 Zbraně hromadného ničení (přehled a základní vymezení)

Zbraně hromadného ničení mají mnohonásobně větší účinek než běžné zbraně, mají dlouhodobý a velkoplošný účinek, který nelze zvrátit. Zbraně hromadného ničení se rozdělují na chemické, jaderné a biologické.⁸

Chemické zbraně využívají toxické a otravné látky, které jsou schopné v boji oslabit nebo zneškodnit všechno živé.⁹

Jaderné zbraně využívají energii jádra při jaderné reakci.¹⁰

Síla biologických zbraní spočívá v choroboplodných vlastnostech mikrobů, které vyvolají různá onemocnění u živých bytostí i zemědělských plodin.¹¹

2.1.3 Terorismus

Terorismus je pojem označující použití násilí, které bylo předem plánované, na nevědomých osobách za účelem vystrašení protivníka a prosazování politických a náboženských ideologií a cílů.¹²

Teroristických útoků v poslední době ubývá. Zmíníme jen ty nejdůležitější za posledních 5 let, ale chceme upozornit na teroristické útoky 11. září 2001 v New Yorku. Teroristická

---

⁶ KARABA Tomáš, TLAPÁKOVÁ Lenka, UCHYTILOVÁ Barbora. *Írán: EuropaSecura. 2020. Bezpečnostní analýza. Gymnázium Chotěboř.*

⁷ Izraelsko-arabský konflikt. *Aktuálně.cz* [online]. 2012, 16.1.2012 [cit. 2020-06-04]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/izrael-palestina-iran-konflikt/r-i:wiki:1150/>

⁸ *Válka.cz* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/Deleni-zbrani-hromadneho-niceni-t17131>

⁹ Tamtéž, co to nad tím

¹⁰ Tamtéž, co to nad tím

¹¹ Tamtéž, co to nad tím

¹² *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/definice-terorismu.aspx>

skupina tehdy ukradla americké komerční letouny a využila je k nárazům na pentagon, sídlo americké vlády, a dva mrakodrapy známé jako newyorská dvojčata, které se po nárazu zřítily. Za tento útok je zodpovědná teroristická skupina Al-Kaidá.¹³

2. dubna 2015 došlo k útoku na univerzitu ve městě Garissa v Keni. K tomuto útoku se přihlásila vojenská skupina Aš-Šabáb.¹⁴

13. listopadu 2015 proběhly v Paříži 4 teroristické sebevražedné útoky. Nejvíce obětí si vyžádala střelba v koncertní síni Bataclan. Za sérii těchto útoků je zodpovědná organizace Islámský stát.¹⁵

22. března 2016 došlo ke dvou explozím na letišti Zaventem a jedné v bruselském metru. Odpovědnost za tyto útoky má stejně jako loni v Paříži Islámský stát.¹⁶

3. července 2016 proběhly teroristické výbuchy v Bagdádu v Iráku. K tomuto útoku se nepřihlásila žádná teroristická skupina, nicméně za viníka je považován Islámský stát.¹⁷

V roce 2017 došlo v Londýně k sérii teroristických útoků, např. nájezd dodávkou na civilisty na mostě. I za těmito útoky stojí Islámský stát.¹⁸

V dubnu 2019 proběhla na Srí Lance série teroristických útoků směřovaných na kostely a hotelová zařízení. U této série útoků je považován za pachatele Islámský stát.¹⁹

2.1.4 Vlastní názor

Většina konfliktů dnešní doby nemá žádný závažný důvod, který by se nedal projednat bez ztrát na životech. Jde hlavně o dlouhodobě probíhající konflikty, které i po dlouhé době nenachází řešení a pouze se prolévá krev a porušují lidská práva.

Pokud jde o zbraně hromadného ničení, nesouhlasíme s nekontrolovatelným vývojem těchto zbraní, v rukou špatného hráče může mít situace katastrofální následky. Otázku zůstává, jestli

---

¹³ *Seznam Zprávy* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zive-18-let-od-nejvetsiho-teroristickeho-utoku-v-dejinach-usa-bily-dum-vzpomina-na-udalosti-11-zari-78720>

¹⁴ *IDnes.cz* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/utok-as-sabab-univerzita-kena.A150402_123517_zahranicni_bse

¹⁵ *Teroristické útoky v Evropě po roce 2000* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/teroristicke-utoky-v-evrope-po-roce-2000/r~00a5aa6af2fc11e591da0025900fea04/>

¹⁶ Tamtéž co to před tím

¹⁷ *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/v-bagdadu-utocil-islamsky-stat-po-dvou-explozich-v-centru-me/r~c839764c40d611e68afb002590604f2e/>

¹⁸ *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/coda-utoky-v-britanii/r~508490f454cc11e790040025900fea04/>

¹⁹ *IROzhlas* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/sri-lanka-terorismus-islamsky-stat-obeti-kostely-hotely_1904240635_och

i v rukou dobrého hráče jsou nutné? Podle nás ne, ale pokud je mají špatní hráči, je přirozené, že ti dobří se snaží o protiváhu jejich síly.

Terorismus je pro nás stále ještě trošku nepochopeným jevem. Nevíme, proč by někdo vraždil nevinné lidi, aby vzbudil strach. K čemu je to dobré?

2.2 Populační problémy

V dnešní době zdánlivě nezadržitelného růstu a stárnutí populace se musíme potýkat s mnoha problémy, které s nimi souvisí. Země není připravená na to, aby na ní v roce 2075 žilo více než 9,5 miliardy lidí.²⁰

2.2.1 Populační trendy

Mezi populační trendy patří rychlý růst, rychlý pokles a rychlé stárnutí.²¹

Populační růst je v dnešní době obrovským problémem. Rychlost růstu lidského pokolení je obrovská a hrozí tedy masivní vymírání v důsledku žízně, hladu, špíny a sucha. V dnešní době je počet obyvatel něco přes 7,5 miliardy.²²

Dalším populačním trendem je rychlý pokles porodnosti. Ženy mají méně dětí než kdykoliv předtím. Ale i přes tento pokles zažíváme tzv. populační explozi.²³

V důsledku rychlého poklesu porodnosti a úmrtnosti dochází ke stárnutí populace. Ubývá lidí v práceschopném, reprodukčním, mladém věku a přibývá těch starších, což způsobuje selhávání ekonomik ve spoustě státech světa.²⁴

2.2.2 Hladomor

Hladomor je pojem označující vymírání obyvatel určitého území kvůli nedostatečnému příjmu potravy a tedy hladovění. Smrt je způsobována nejen podvýživou, ale také různými chorobami, na které je organismus příliš slabý, aby se jim bránil. Hladomorem je označen stav, který splňuje definici Organizace spojených národů, která charakterizuje hladomor jako období, kdy každý den zemřou dva dospělí nebo čtyři děti z deseti tisíc lidí kvůli nedostatku jídla a 30 % dětí trpí podvýživou.²⁵

Nejčastějšími příčinami hladomoru jsou neúrody, války nebo také úmyslné vyvolání, kterého jsme mohli být svědkem 30. letech 20. století na Ukrajině za vlády Stalina.²⁶

V dnešní době je hladomor otázkou pouze afrických zemí, jako jsou Súdán a Etiopie.²⁷

---

²⁰ NATO [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://www.nato.int/docu/review/2011/Climate-Action/Population_growth_challenge/CS/index.htm

²¹ *Medicína* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <http://www.zdrava-rodina.cz/med/med0402/med0401.html>

²² NATO [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://www.nato.int/docu/review/2011/Climate-Action/Population_growth_challenge/CS/index.htm

²³ *Salátové listy* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://salatovelisty.cz/2016/07/03/porodnost-dlouhodobě-klesá-na-cele-m-svete-presto-zazivame-populacni-explozi/>

²⁴ *Medicína* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <http://www.zdrava-rodina.cz/med/med0402/med0401.html>

²⁵ *Hladomor - věrný průvodce lidstva* [online]. [cit. 2020-06-01]. Dostupné z: http://www.czech-press.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2084:hladomor-vrny-prvodce-lidstva-sp-1910102265&catid=1574&Itemid=148

²⁶ Tamtéž, co to před tím

²⁷ Tamtéž, co to před tím

2.2.3 Nedostatek vody

Nedostatek vody v řekách i vody ze studen a vodovodních řadů má mnoho důvodů. Příznějme si, že za většinou z nich stojí lidská rasa. Některé příčiny jsou nedostatečné srážky způsobené např. skleníkovým efektem, neschopnost půdy vsakovat vodu, plýtvání vodou a její nadměrná spotřeba člověkem.²⁸

2.2.4 Vlastní názor

Naše lidská populace se stále rozrůstá a to nese své následky. Nejvyšší úředníci se snaží problémy s růstem populace řešit omezením množství potomků. Zrovna toto řešení nám připadá neudržitelné, zároveň porušuje lidská a osobní práva.

Problémy jako hladomor a nedostatek vody úzce souvisí s růstem populace, a proto si myslíme, že dokud se nevyřeší problém obrovské populace, tak se pořádně nevyřeší tyto problémy. Pokud jde o nedostatek vody, řešením by podle nás mohla být změna našeho životního stylu nebo změna vodního hospodářství. Hladomor je problém, které nenachází tak jednoduché řešení oproti nedostatku vody, mnohdy je to konec válečného konfliktu. Ale ten trvající hladomor souvisí s politickým uspořádáním, postavením a právy obyvatel, negramotnost a to jsou podle nás věci, které nikdy nebudou na celém světě ideální i přes veškerou solidaritu. Navíc vidíme i spojitost mezi lidmi, kteří žijí v hladomoru a těmi, co žijí v blahobytu. Jakoby oni trpěli, abychom my mohli žít, tak jak žijeme, a toho se ne všichni bohatí hodlají vzdát.

---

²⁸ *Čím je způsoben nedostatek vody?* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://voda235.webnode.cz/cim-je-zpusoben-nedostatek-vody/>

2.3 Zajištění přírodních zdrojů a energie

Člověk při svém žití na zemi potřebuje zdroje, na kterých by mohl hospodařit, které by mohl využívat při výrobě energie a dalších výrobků. Využívání těchto zdrojů však vede v současné době k problematice jejich nadměrného využívání a k situaci, kdy už tyto zdroje nebudou k dispozici.

2.3.1 Problém půdy

V dnešní době je v ohrožení dokonce i půda a to z mnoha důvodů. Jedním z nejvýraznějších je urbanizace, půda je vyřazena z přírodního cyklu, problém nastává při likvidaci všech jejích funkcí pod stavbami, dochází k zmenšené vodní retenční schopnosti krajiny, urychlení odtoku a důsledkem mohou být záplavy. Dalším ohrožením je ztužování a kompakce půdy používáním stále těžších mechanismů, dochází pak k omezení účinné hloubky půdy, špatnému zadržování vody, urychluje odtok a zvyšuje erozi. Dalšími faktory ničící kvalitu půdy je vodní a větrná eroze, znečištění půdy emisemi a prachem, zemědělské používání chemických látek a pesticidů, likvidace odpadu, ekologické havárie, skládky.²⁹

2.3.2 Ropa

Ropa neboli černé zlato patří mezi nejvýznamnější a nejstrategičtější suroviny globálního hospodářství, představuje hlavní zdroj energie.³⁰

Ropa představuje v dnešním světě hlavně zdroj energie. Využívá se v celosvětové dopravě, většina zboží je z ropy vyrobena, většina potravin je produkována díky ní, dokonce se bez ní neobejde pěstování plodin (v pesticidech, herbicidech, hnojivech a při výrobě příslušné techniky). Některé země s jejím dostatkem ji využívají jako palivo v tepelných elektrárnách.³¹

V minulosti byla vnímána jako levný zdroj energie, dnes jde o politickou zbraň. Státy vedou boje o ropu, protože kdo má ropu, ten má moc. Často dochází k pirátským útokům na ropné tankery. K problémům této suroviny patří i rostoucí a nestálá ceny ropy, nejasné informace ohledně ropných zásob a vliv její těžby a přepravy na životní prostředí.³²

2.3.3 Neobnovitelné a obnovitelné zdroje energie

Zásoby neobnovitelných zdrojů lze postupem času vyčerpávat nebo je jejich obnovitelnost příliš dlouhá. Výroba energie pomocí neobnovitelných zdrojů probíhá pomocí fosilního spalování. K nejvýznamnějším patří uhlí, ropa, zemní plyn. Hlavní výhodou neobnovitelných zdrojů je

---

²⁹ Ohrožení půdy. *Mendelova univerzita v Brně* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=55089

³⁰ TUŠKOVÁ, Barbora. *Aktuální problémy na světovém trhu ropy*. 2013. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, Obor Mezinárodní obchod. Vedoucí práce Gullová Soňa.

³¹ MARŠÍK, J. *Ropa jako zdroj energie*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojního inženýrství, 2013. 58 s. Vedoucí bakalářské práce doc. Ing. Jiří Pospíšil, Ph.D.

³² Tamtéž, co nad tím

větší výtěžnost energie. K nevýhodám potom patří znečištění životního prostředí, vznik odpadu, vysoké ekonomické náklady.³³

Obnovitelné zdroje energie mají zásoby, které lze průběžně obnovovat a nelze je vyčerpat. Obecně jsou za ně považovány nefosilní přírodní zdroje energie jako např. voda, vítr, slunce, biomasa, bioplyn, příliv. Jejich výhodou je velká možnost jejich využívání do budoucna, nevytvářejí žádné nebo minimum emisí a skleníkových plynů, jejich provoz je bezodpadový a jsou mnohem bezpečnější než neobnovitelné zdroje. Nevýhodou je ale menší a nestabilní produkce energie.³⁴

2.3.4 Vlastní názor

Pokud jde o využívání ropy, mělo by se lidstvo podle nás snažit omezit její využívání na to nejpotřebnější a tam, kde to jde, se snažit nalézt novou alternativu třeba v obnovitelných zdrojích nebo takovou, která nebude mít tolik negativních dopadů na životní prostředí.

V otázce využívání zdrojů energie bychom mohli pomalu ale jistě přecházet na ty obnovitelné, zaměřit energetický vývoj na tuto možnost a snažit se eliminovat jisté nevýhody.

S půdou je to trochu složitější, myslíme si, že by se mělo hospodaření s ní přehodnotit, ať už v zemědělství, tak i ve stavebnictví.

---

³³ URBANEC, Josef. *Porovnání obnovitelných a neobnovitelných zdrojů energie: Středoškolská technika 2012*. Nová Paka, 2012.

³⁴ Tamtéž, co nad tím

2.4 Devastace životního prostředí

Pokud mluvíme o devastaci životního prostředí kolem nás, celkem jednoduše najdeme viníka. Jsou jím lidská rasa a její neustálá činnost na této planetě. Díky této činnosti máme vše z naší společnosti, ale zároveň tu zanechává ničivé stopy. My lidé znečišťujeme řeky a oceány, kácíme lesy a pralesy, produkuje smog a jedovaté látky, ničíme si atmosféru.

2.4.1 Kácení tropických pralesů

Tropický les je jeden z nejstarší ekosystémů na světě, nazývá se zelené plíce planety, protože produkuje obrovské množství kyslíku. Tropické lesy se nachází hlavně na území Afriky, Amazonie a Malajsie. Před třiceti lety, kdy byl prales skoro nedotčen, rozkládal se * na 12% pevniny. V dnešní době je ve velkém kácen, ubyla už víc než polovina a většina dosud zničeného pralesa je v nenávratném stavu, obnova by trvala staletí nebo tisíciletí.³⁵

Ničení deštných pralesů je jeden z největších ekologických problémů. Tropický les má přitom nedocenitelný význam, produkuje obrovské množství kyslíku a redukuje oxid uhličitý, který je jeden z plynů způsobující skleníkový efekt.³⁶

Dále deštné lesy absorbují vodu a mají výraznou roli ve vodním cyklu, jejich ničení má za následek extrém jako sucha a záplavy. Prales také zpevňuje půdu a bez něj dochází k erozi a k náplavě řek a oceánů, ty pak ničí zásobárny pitné vody a hubí některé mořské druhy. Devastací dochází k úbytku místa k žití nespočtu živočišných a rostlinných druhů. V deštných lesích žijí i lidé, ti kácením přichází o domov a svou kulturu.³⁷

Mezi obvyklé postupy při ničení pralesů je hoření, jenže oxid uhličitý a jiné plyny v atmosféře právě při hoření tropických lesů zachytí teplo a způsobují tak oteplování atmosféry. Po vypalování je nejčastějším způsobem devastace deštných lesů kácení.³⁸

Mezi nejčastější důvody devastace patří pěstování dobytka, získávání dřeva, těžba nerostných surovin, budování komunikací a vodních přehrad.³⁹

2.4.2 Skleníkový efekt

Země přijímá energii ze Slunce a ta ohřívá její povrch, zbylá energie je vyzářena ze zemského povrchu do okolí. Skleníkový efekt je jev, při kterém atmosféra určitou část této energie absorbuje, odráží ji zpět k zemskému povrchu a tím ohřívá planetu.⁴⁰

---

³⁵ NAVRÁTILOVÁ, Lucie. *Deforestace a její ekologické souvislosti*. Brno, 2017. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně, Agronomická fakulta, Ústav aplikované a krajinné ekologie. Vedoucí práce Doc. Ing. Dr. Milada Šťastná.

³⁶ Monitorování lesních ekosystémů [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://www.sci.muni.cz/~dobro/zemsky_povrch_lesy.html

³⁷ Problematika kácení tropických pralesů. *Enviweb* [online]. 15.4.2006 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <http://www.enviweb>

³⁸ Tamtéž, co nad tím

³⁹ Problematika kácení tropických pralesů. *Enviweb* [online]. 15.4.2006 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <http://www.enviweb>

Skleníkový efekt probíhá díky přítomnosti skleníkových plynů. To jsou plyny, které se podílí na skleníkovém efektu, odražená energie v atmosféře zůstává, protože reaguje s molekulami skleníkových plynů. Hlavními skleníkovými plyny jsou oxid uhličitý, metan, oxid dusný, ozón a vodní pára. Přítomnost těchto plynů je ale nezbytná, aby si Země udržela tepelnou energii, kterou vyžaduje.⁴¹

Nejúčinnějším skleníkovým plynem je vodní pára. Dokonce může dojít k pádivému skleníkovému efektu, kdy ohřívající atmosféra zadržuje více vodní páry, to vede k dalšímu ohřívání a k dalšímu zadržování.⁴²

Skleníkový efekt vede ke globálnímu oteplování. To je v současnosti vážný problém, dochází k tání ledovců a sněhových pokrývek, degradaci permafrostu, zvyšování hladiny a oteplování oceánů, změnám průměrných teplot, suchu, větší oblačnosti a dalším jevům.⁴³

2.4.3 Úbytek ozónu

Ozón je relativně nestabilní molekula tří atomů kyslíku. V atmosféře se vyskytuje ve velmi malém množství, i přesto však má velký význam. Pokud se vyskytuje v dolní části atmosféry (troposféře) jako produkt spalování fosilních paliv z automobilového provozu, působí škodlivě na živé organismy – poškozuje dýchací orgány živočichů i rostlin. Když se však vyskytuje v horší části (stratosféře), funguje jako UV filtr a chrání Zemi před UV zářením. V současnosti stratosférického ozónu ubývá a troposférického přibývá.⁴⁴

Ve stratosféře neustále vzniká ozón z kyslíku zářením ze Slunce a neustále zaniká reakcí s dalšími prvky a látkami. Vytvořila se určitá rovnováha procesů, které ozón produkují a které ho ničí. V současné době ozón ve stratosféře ubývá. Lze říct, že za to může současný životní styl, který vede k produkci dalších látek, které pronikají do stratosféry, reagují zde a narušují tuto rovnováhu. Jedná se zejména o leteckou dopravu, ta vytváří velké množství oxidů dusíku a díky blízkosti letadel stratosféře se k ní snadno dostanou. Úbytek vrstvy ale způsobují i freony, nejde o reaktivní prvky a to je důvod, proč nezaniknou při cestě do stratosféry. Freony se používají v klimatizacích, lednicích, jako hnací plyny ve sprejích, ale i jako anestetikum. V Evropě jsou značně omezeny, ale v některých částech světa se pořád hojně využívají. Vrstvu ozónu může narušovat i methan, ten se do stratosféra dostává při sopečné činnosti, změně klimatu z oceánu, chovu skotu, který ho uvolňuje trávením.⁴⁵

---

⁴⁰ BALCÁRKOVÁ, Lucie. *Příprava laboratorní úlohy předmětu Ekologie výroby*. Brno, 2019. Dostupné také z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/119559>.

Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií, Ústav elektrotechnologie. Vedoucí práce Petr Bača.

⁴¹ Tamtéž, co nad tím

⁴² Tamtéž, co nad tím

⁴³ Tamtéž, co nad tím

⁴⁴ *Problematika ztenčování ozónové vrstvy* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://www.sci.muni.cz/~dobro/ozon_1.htm

⁴⁵ ŠMEJKAL, Petr. Úbytek ozónu. *Přírodovědci.cz* [online]. 2012, 1.3.2012 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://www.prirodovedci.cz/zeptejte-se-prirodovedcu/27>

Když výrazně poklesne koncentrace stratosférického ozónu vzniká ozonová díra.⁴⁶

Ta každoročně vzniká nad Antarktidou a neobvykle letos vznikla i nad Arktidou. Její vznik však nemá na svědomí člověk, příčinou je extrémně silné proudění větrů, vzniká vír vzduchu o velmi nízké teplotě, ta pak umožní vznik stratosférických oblak a chemických reakcí, při kterých ozón zaniká.⁴⁷

92.4.4 Ničení řek, moří a oceánů

Pokud mluvíme o ničení řek, moří a oceánů, tak jde v současnosti o znečištění těchto vodních ploch. Znečištění ohrožuje především vodní organismy a omezuje přístup lidí k pitné vodě. Ke znečištění dochází při prosakování půdou nebo vypouštěním toxických látek do vody. Jednou z příčin je zemědělství a nadměrné používání chemických hnojiv a pesticidů, dalším je potom vypouštění chemického odpadu do řek a moří, dále těžba ropy a havárie tankerů nebo jiných dopravních prostředků převážející toxické látky.⁴⁸

Dalším ničícím faktorem je nadměrný rybolov nebo vyhazování odpadků. V současnosti je pak největším problémem množství plastů v oceánech. Většina plastů se tam dostává z řek, nejvíce se pak jedná o mikroplasty, které se nachází i v pitné vodě. Více než polovina plastů pochází z Číny, Indonésie, Filipín, Thajska a Vietnamu, mezi plasty se nachází i rybářské vybavení a nejvíce ztracené rybářské sítě. Plasty snižují celkovou biodiverzitu v oceánu, ohrožují životy oceánských živočichů a dostávají se i do útroby ptáků.⁴⁹

Skutečnosti nepomáhá ani zvyšování teploty oceánu v rámci globálního oteplování.⁵⁰

2.4.5 Vlastní názor

Dle našeho názoru je problematika znečištění životního prostředí a klimatické změny vážný problém, který by se měl řešit. Bohužel však lidstvo v této souvislosti stojí mezi ekonomickými a ekologickými otázkami, kdy ve většině případů vítězí levnější varianta. I když se některé státy o stav životního prostředí snaží, jejich snaha je zastíněna státy, které na něj nedbají, většinou jde pak o rozvojové země.

⁴⁶ *Problematika ztenčování ozónové vrstvy* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://www.sci.muni.cz/~dobro/ozon_1.htm

⁴⁷ Výjimečná ozonová díra nad Arktidou se zacelila, potvrdili vědci. *Česká televize: čt24* [online]. 29.4.2020 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3086972-vyjimecna-ozonova-dira-nad-arktidou-se-zacelila-potvrdili-vedci>

⁴⁸ Globální problémy lidstva – Devastace životního prostředí: Ničení řek, moří a oceánů. *Wrent.cz* [online]. 26.2.2009 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://wrent.cz/2009/02/26/globalni-problemy-lidstva-devastace-zivotniho-prostredi/>

⁴⁹ FENDRYCHOVÁ, Simona a Jiří KROPÁČEK. Grafika: Víc plastů než ryb. Zaplnili jsme oceány, mikroplasty pijeme i ve vodě. *Aktuálně.cz* [online]. 2018, 31.12.2018 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/more-plastu-grafika-plastovy-odpad-oceany-mikroplasty/r~a9f499305cf611e885e30cc47ab5f122/>

⁵⁰ Do roku 2050 můžeme oceány zachránit, anebo zničit, popisuje rozsáhlá studie. *Česká televize: čt24* [online]. 2020, 3.4.2020 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3070990-do-roku-2050-muzeme-oceany-zachranit-anebo-znicit-popisuje-rozsahla-studie>

My osobně však zastáváme názor, že i malé změny se počítají a sami se snažíme o zmírnění dopadu našeho žití na planetě. Bohužel nám to občas komplikuje dnešní celosvětový životní styl.

2.5 Nemoci

Nemoci jsou stálou součástí našich životů už od počátků lidstva. Mění se ale druhy nemocí, které se vážou k tomu, jak se zvyšuje komfort a snižuje pohyb na čerstvém vzduchu.

2.5.1 Civilizační nemoci (vymezení pojmu, přehled)

Civilizační nemoci jsou onemocnění související s moderním způsobem života. Jsou způsobeny pohybem ve znečištěném životním prostředí a špatnou životosprávou.⁵¹

Mezi civilizační choroby patří: obezita, podvýživa, cukrová nemoc neboli diabetes, AIDS, vysoký krevní tlak, deprese, demence, únava, stres, cévní onemocnění, předčasná ateroskleróza, infarkt myokardu, cévní mozkové příhody, předčasné stárnutí, syndrom vyhoření, zánětlivá revmatická onemocnění kloubů, předčasné porody a potraty, některé vrozené vývojové vady nervového systému novorozenců.⁵²

2.5.2 HIV/AIDS

HIV je zkratka anglického označení Human Immunodeficiency Virus, což lze do češtiny přeložit jako vir selhání lidské imunity. Jeho přenos probíhá velmi složitě, je možné jím někoho jen nakazit prakticky jen při nechráněném sexu. Jinak se musí virus dostat do krve, takže je infekce možná při použití nedesinfikovaných předmětů jako injekční stříkačky. Pokud se virus HIV neléčí, dojde k trvalému poškození imunity a tedy k onemocnění AIDS.⁵³

AIDS je zkratka anglického názvu Acquired Immuno Deficiency Syndrome. To překládáme do češtiny jako syndrom získaného selhání lidské imunity. Jedná se o smrtelné onemocnění, kdy má lidský organismus zničenou imunitu, že není schopen čelit nemocem. V současné době je AIDS čtvrtou nejčastější příčinou úmrtí ve světě a v minulých 20 letech na něj zemřelo více než 20 milionů lidí. Lékaři vyvíjejí stále nové léčebné postupy a daří se jim tato čísla snižovat.⁵⁴

Poprvé se toto onemocnění objevilo v USA v roce 1981.⁵⁵

2.5.3 Epidemie (definice pojmu, příklady epidemií 21. století)

Epidemie je nezvykle vysoký výskyt infekčního onemocnění na vymezeném místě v určitém čase.⁵⁶

---

⁵¹ *BOJ S CIVILIZAČNÍMI CHOROBAMI* [online]. [cit. 2020-05-26]. Dostupné z: <https://botanic.cz/slovník-pojmu/civilizacni-nemoci-a-choroby>

⁵² *Zdravotní problémy* [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <http://www.aktivitiprozdravi.cz/zdravotni-problemy/civilizacni-choroby-prehled>

⁵³ *Nejčastější otázky o HIV/AIDS* [online]. [cit. 2020-05-27]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/hiv-aids/nejcastejsi-otazky-o-hiv-aids.html>

⁵⁴ Tamtéž, co to nad tím

⁵⁵ *Národní program boje proti AIDS* [online]. [cit. 2020-05-27]. Dostupné z: <http://www.prevencehiv.cz/o-hiv-aids/historie/>

Pandemie koronaviru COVID-19, která propukla v roce 2019 v Číně a stále je součástí našeho života. Koronavirus pronikl do míst po celém světě. Na toto onemocnění zemřelo již více než 100000 lidí. Lék na virus se testuje. Onemocnění se na člověka přeneslo přes zvíře.⁵⁷

Epidemie velice nebezpečné nemoci eboly, která je v 90 % smrtelná, propukla v letech 2014-2016 do několika států po celém světě (USA, UK, Nigérie, Španělsko, Itálie...)⁵⁸

Epidemie viru Zika propukla nejprve v letech 2007 ve státech Mikronésie, v roce 2013 se přesunula i do Polynésie a v roce 2013 se objevily první případy v Brazílii. V roce 2020 je virem Zika postiženo 86 zemí a teritorií.⁵⁹

Chřipková epidemie z let 2017/18, která postihla celou Evropu.⁶⁰

Pandemie mexické prasečí chřipky, která se poprvé projevila v Mexiku v roce 2009, se rozšířila vzduchem do Kalifornie a postupně i do celého světa. Do roku 2010 vše utichlo a onemocnění se dnes už považuje za běžný druh chřipky.⁶¹

SARS nebo také syndrom akutního respiračního selhání se do světa rozšířil z Číny v letech 2002-2004. V roce 2003 byl vyřešen karanténou, a v roce 2004 byl naposledy zjištěn v Pekingu a provincii Anchuaj.⁶²

MERS je respirační syndrom, který byl objeven v Saudské Arábii v roce 2012. Na léčbu neexistuje lék a proto i v dnešní době zaznamenáváme případy nákazy a úmrtí.⁶³

2.5.4 Problém drogových závislostí

Drogová závislost je abnormální až patologický stav, ke kterému dochází po pravidelném a častém užívání drog. Závislost na drogách vede ke snížení schopnosti normálně reagovat na přirozené podněty, následuje přerušování základních společenských a biologických činností, nakonec dochází k selhání funkcí tělesných orgánů.⁶⁴

---

⁵⁶ *Pandemie infekčních onemocnění* [online]. [cit. 2020-05-26]. Dostupné z: <https://www.mojemedicina.cz/pruvodce-pacienta/diagnozy/pandemie-infekcnich-onemocneni.html>

⁵⁷ COVID-19 [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://www.vitalia.cz/n/covid-19/>

⁵⁸ *Centres for Disease Control and Prevention* [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/vhf/ebola/history/2014-2016-outbreak/index.html>

⁵⁹ *World Health Organization* [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/zika-virus>

⁶⁰ *Zdravotnictví a medicína* [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://zdravi.euro.cz/clanek/epidemie-chripky-zima-2017-2018-data-k-12-2-2018-486345>

⁶¹ *Epidemie 21. století* [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://www.vitalia.cz/clanky/epidemie-21-stoleti-kam-se-podely-zika-ebola-a-praseci-chripka/#h25>

⁶² Tamtéž co to nad tím

⁶³ Tamtéž co to nad tím

⁶⁴ *Drogy a drogová závislost* [online]. [cit. 2020-06-01]. Dostupné z: <https://monikaplocova.cz/drogy-drogova-zavislost>

Evropa je celosvětově velmi důležitým trhem s drogami. Nelegální drogy se do Evropy dostávají z Jižní Ameriky, západní Asie a severní Afriky a Číny. V Evropě dochází také k produkci drog. Jde ale jen o konopí v množství, které může postačit pouze pro vlastní spotřebu.⁶⁵

Užívání drog je jedním z faktorů přispívajících ke globálním zátěžím onemocnění. Pravidelné užívání nelegálních drog je provázeno chronickými zdravotními problémy, jako jsou infekční nemoci, a akutními zdravotními problémy jako třeba předávkování.⁶⁶

Problémem souvisejícím s drogami je také jejich užívání mladistvými nezletilými osobami, pro které mohou mít mnohdy závažnější a větší následky než pro dospělou osobu.⁶⁷

2.5.5 Vlastní názor

Dnešní doba je plná nemocí související s “vyspělostí” současné populace, lidé eliminují jedny nemoci za vzniku dalších odolnějších úzce se svazujících s dnešním stylem života. Zároveň lidstvo nemá dost nemocí a problémů, cpe do sebe nebezpečné látky. Mnohdy jsou tyto látky prospěšné pro léčbu, ale jejich nadměrné využívání všude kolem nás, je podle nás mnohdy na hraně.

Lidstvo je ještě ke všemu bezohledné v šíření nemocí. Neuvědomují si nebezpečí, které se skrývá v jejich šíření, a pak se diví a jsou vyděšení, když se objevují epidemie a pandemie.

---

⁶⁵ *Evropská zpráva o drogách* [online]. [cit. 2020-06-01]. Dostupné z: https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/8585/20181816_TDAT18001CSN_PDF.pdf

⁶⁶ Tamtéž, co to nad tím

⁶⁷ Tamtéž co to nad tím

3. Závěr

V této seminární práci jsme zjistily, že největším činitelem ve spektru globálních problémů je rozhodně člověk a jeho současný životní styl. Došli jsme tedy k názoru, že řešení globálních problémů spočívá ve změně našeho chování, přístupu k věci a našeho působení na této planetě.

Díky této seminární práci jsme si uvědomily a komplexně sepsaly všechny průšvihy, co jsme na zemi provedli. Máme díky tomu lepší možnost starat se o naši Zemi, jejíž záchrana je v dnešní době právě na nás, mladých lidech.

Stejně jako na začátku této seminární práce si ale myslíme, že k naprostému vyřešení globálních problémů v nám dohledné době nikdy nedojde. Člověk je totiž sebestředná bytost, která nebere ohledy na okolí. My můžeme pouze doufat, že postupem času dojde ke zmírnění této problematiky.

Na závěr bychom chtěly podotknout, že je třeba o těchto problémech dostatečně informovat širokou veřejnost a mluvit o nich. Čím víc lidí o globálních problémech bude mluvit, tím se jich víc nad těmito problémy zamyslí a bude víc lidí rozhodných tyto problémy řešit.

Velmi pěkná, přehledná a srozumitelná práce

1***Chalupová

4. Seznam použité literatury a internetových zdrojů

Aktuálně.cz [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/v-bagdadu-utocil-islamsky-stat-po-dvou-explozich-v-centru-me/r~c839764c40d611e68afb002590604f2e/>

Aktuálně.cz [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/coda-utoky-v-britanii/r~508490f454cc11e790040025900fea04/>

BALCÁRKOVÁ, Lucie. Příprava laboratorní úlohy předmětu Ekologie výroby. Brno, 2019. Dostupné také z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/119559>. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií, Ústav elektrotechnologie. Vedoucí práce Petr Bača.

BOJ S CIVILIZAČNÍMI CHOROBAMI [online]. [cit. 2020-05-26]. Dostupné z: <https://botanic.cz/slovník-pojmu/civilizacni-nemoci-a-choroby>

Centres for Disease Control and Prevention [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/vhf/ebola/history/2014-2016-outbreak/index.html>

COVID-19 [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://www.vitalia.cz/n/covid-19/>

Čím je způsoben nedostatek vody? [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://voda235.webnode.cz/cim-je-zpusoben-nedostatek-vody/>

Do roku 2050 můžeme oceány zachránit, anebo zničit, popisuje rozsáhlá studie. *Česká televize: čt24* [online]. 2020, 3.4.2020 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3070990-do-roku-2050-muzeme-oceany-zachranit-anebo-znicit-popisuje-rozsahla-studie>

Drogy a drogová závislost [online]. [cit. 2020-06-01]. Dostupné z: <https://monikaplocova.cz/drogy-drogova-zavislost>

Epidemie 21. století [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://www.vitalia.cz/clanky/epidemie-21-stoleti-kam-se-podely-zika-ebola-a-praseci-chripka/#h25>

Evropská zpráva o drogách [online]. [cit. 2020-06-01]. Dostupné z: https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/8585/20181816_TDAT18001CSN_PDF.pdf

FENDRYCHOVÁ, Simona a Jiří KROPÁČEK. Grafika: Víc plastů než ryb. Zaplnili jsme oceány, mikroplasty pijeme i ve vodě. *Aktuálně.cz* [online]. 2018, 31.12.2018 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/more-plastu-grafika-plastovy-odpad-oceany-mikroplasty/r~a9f499305cf611e885e30cc47ab5f122/>

Globální problémy lidstva [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/s9jc5/Diplomova_prace.pdf

Hladomor - věrný průvodce lidstva [online]. [cit. 2020-06-01]. Dostupné z: <http://www.czech->

press.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2084:hladomor-vrny-prvodce-lidstva-sp-1910102265&catid=1574&Itemid=148

IDnes.cz [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/utok-as-sabab-univerzita-kena.A150402_123517_zahranicni_bse

IRozhlas [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/sri-lanka-terorismus-islamsky-stat-obeti-kostely-hotely_1904240635_och

Izraelsko-arabský konflikt. *Aktuálně.cz* [online]. 2012, 16.1.2012 [cit. 2020-06-04]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/izrael-palestina-iran-konflikt/r~i:wiki:1150/>

KARABA Tomáš, TLAPÁKOVÁ Lenka, UCHYTILOVÁ Barbora. *Írán: EuropaSecura. 2020. Bezpečnostní analýza. Gymnázium Chotěboř.*

KUČERA, Jakub. <https://www.ctidoma.cz/zpravodajstvi/valecny-stav-v-soucasnem-svete-syrie-neni-jediny-mistem-kde-probiha-ozbrojeni>. *Čtidoma.cz* [online]. 2019, 18.10.2019 [cit. 2020-05-27]. Dostupné z: <https://www.ctidoma.cz/zpravodajstvi/valecny-stav-v-soucasnem-svete-syrie-neni-jediny-mistem-kde-probiha-ozbrojeni>

MARŠÍK, J. Ropa jako zdroj energie. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojního inženýrství, 2013. 58 s. Vedoucí bakalářské práce doc. Ing. Jiří Pospíšil, Ph.D.

Medicína [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <http://www.zdrava-rodina.cz/med/med0402/med0401.html>

Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/definice-terorismu.aspx>

Monitorování lesních ekosystémů [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://www.sci.muni.cz/~dobro/zemsky_povrch_lesy.html

Národní program boje proti AIDS [online]. [cit. 2020-05-27]. Dostupné z: <http://www.prevencehiv.cz/o-hivaids/historie/>

NATO [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://www.nato.int/docu/review/2011/Climate-Action/Population_growth_challenge/CS/index.htm

NAVRÁTILOVÁ, Lucie. *Deforestace a její ekologické souvislosti*. Brno, 2017. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně, Agronomická fakulta, Ústav aplikované a krajinné ekologie. Vedoucí práce Doc. Ing. Dr. Milada Št'astná.

Nejčastější otázky o HIV/AIDS [online]. [cit. 2020-05-27]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/hiv-aids/nejcastejsi-otazky-o-hiv-aids.html>

Ohrožení půdy. *Mendelova univerzita v Brně* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=55089

Pandemie infekčních onemocnění [online]. [cit. 2020-05-26]. Dostupné z: <https://www.mojemedicina.cz/pruvodce-pacienta/diagnozy/pandemie-infekcnich-onemocneni.html>

Problematika kácení tropických pralesů. *Enviweb* [online]. 15.4.2006 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <http://www.enviweb>

Problematika ztenčování ozónové vrstvy [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://www.sci.muni.cz/~dobro/ozon_1.htm

Salátové listy [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://salatovelisty.cz/2016/07/03/porodnost-dlouhodobě-klesá-na-celem-svete-prestozazivame-populacni-explozi/>

Seznam Zprávy [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zive-18-let-od-nejvetsiho-teroristickeho-utoku-v-dejinach-usa-bily-dum-vzpomina-na-udalosti-11-zari-78720>

ŠMEJKAL, Petr. Úbytek ozónu. *Přírodovědci.cz* [online]. 2012, 1.3.2012 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://www.prirodovedci.cz/zeptejte-se-prirodovedcu/27>

Teroristické útoky v Evropě po roce 2000 [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/teroristicke-utoky-v-evrope-po-roce-2000/r-00a5aa6af2fc11e591da0025900fea04/>

TUŠKOVÁ, Barbora. *Aktuální problémy na světovém trhu ropy*. 2013. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, Obor Mezinárodní obchod. Vedoucí práce Gullová Soňa.

URBANEC, Josef. *Porovnání obnovitelných a neobnovitelných zdrojů energie: Středoškolská technika 2012*. Nová Paka, 2012.

Válka.cz [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/Deleni-zbrani-hromadneho-niceni-t17131>

Výjimečná ozonová díra nad Arktidou se zacelila, potvrdili vědci. *Česká televize: čt24* [online]. 29.4.2020 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3086972-vyjimecna-ozonova-dira-nad-arktidou-se-zacelila-potvrdili-vedci>

World Health Organization [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/zika-virus>

Zdravotní problémy [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <http://www.aktivitiprozdravi.cz/zdravotni-problemy/civilizacni-choroby-prehled>

Zdravotnictví a medicína [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://zdravi.euro.cz/clanek/epidemie-chripky-zima-2017-2018-data-k-12-2-2018-486345>

5. Poznámkový aparát

¹ *Globální problémy lidstva* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/s9jc5/Diplomova_prace.pdf

² KUČERA, Jakub. <https://www.ctidoma.cz/zpravodajstvi/valecny-stav-v-soucasnem-svete-syrie-neni-jediny-mistem-kde-probiha-ozbrojeni>. *Čtidoma.cz* [online]. 2019, 18.10.2019 [cit. 2020-05-27]. Dostupné z: <https://www.ctidoma.cz/zpravodajstvi/valecny-stav-v-soucasnem-svete-syrie-neni-jediny-mistem-kde-probiha-ozbrojeni>

³ Tamtéž, co nad tím

⁴ Tamtéž, co nad tím

⁵ Tamtéž, co nad tím

⁶ KARABA Tomáš, TLAPÁKOVÁ Lenka, UCHYTILOVÁ Barbora. *Írán: EuropaSecura. 2020. Bezpečnostní analýza*. Gymnázium Chotěboř.

⁷ Izraelsko-arabský konflikt. *Aktuálně.cz* [online]. 2012, 16.1.2012 [cit. 2020-06-04]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/izrael-palestina-iran-konflikt/r~i:wiki:1150/>

⁸ *Válka.cz* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/Deleni-zbrani-hromadneho-niceni-t17131>

⁹ Tamtéž, co to nad tím

¹⁰ Tamtéž, co to nad tím

¹¹ Tamtéž, co to nad tím

¹² *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/definice-terorismu.aspx>

¹³ *Seznam Zprávy* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zive-18-let-od-nejvetsiho-teroristickeho-utoku-v-dejinach-usa-bily-dum-vzpomina-na-udalosti-11-zari-78720>

¹⁴ *IDnes.cz* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/utok-as-sabab-univerzita-kena.A150402_123517_zahranicni_bse

¹⁵ *Teroristické útoky v Evropě po roce 2000* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/teroristicke-utoky-v-evrope-po-roce-2000/r~00a5aa6af2fc11e591da0025900fea04/>

¹⁶ Tamtéž co to před tím

¹⁷ *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/v-bagdadu-utocil-islamsky-stat-po-dvou-explozich-v-centrum/r~c839764c40d611e68afb002590604f2e/>

¹⁸ *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/coda-utoky-v-britanii/r~508490f454cc11e790040025900fea04/>

¹⁹ *IRozhlas* [online]. [cit. 2020-05-25]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/sri-lanka-terorismus-islamsky-stat-obeti-kostely-hotely_1904240635_och

²⁰ *NATO* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://www.nato.int/docu/review/2011/Climate-Action/Population_growth_challenge/CS/index.htm

- ²¹ *Medicína* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <http://www.zdrava-rodina.cz/med/med0402/med0401.html>
- ²² *NATO* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://www.nato.int/docu/review/2011/Climate-Action/Population_growth_challenge/CS/index.htm
- ²³ *Salátové listy* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://salatovelisty.cz/2016/07/03/porodnost-dlouhodobě-klesá-na-celem-svete-prestozazivame-populacni-explozi/>
- ²⁴ *Medicína* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <http://www.zdrava-rodina.cz/med/med0402/med0401.html>
- ²⁵ *Hladomor - věrný průvodce lidstva* [online]. [cit. 2020-06-01]. Dostupné z: http://www.czech-press.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2084:hladomor-vrny-prvodce-lidstva-sp-1910102265&catid=1574&Itemid=148
- ²⁶ Tamtéž, co to před tím
- ²⁷ Tamtéž, co to před tím
- ²⁸ *Čím je způsoben nedostatek vody?* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://voda235.webnode.cz/cim-je-zpusoben-nedostatek-vody/>
- ²⁹ Ohrožení půdy. *Mendelova univerzita v Brně* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=55089
- ³⁰ TUŠKOVÁ, Barbora. *Aktuální problémy na světovém trhu ropy*. 2013. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, Obor Mezinárodní obchod. Vedoucí práce Gullová Soňa.
- ³¹ MARŠÍK, J. *Ropa jako zdroj energie*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojního inženýrství, 2013. 58 s. Vedoucí bakalářské práce doc. Ing. Jiří Pospíšil, Ph.D.
- ³² Tamtéž, co nad tím
- ³³ URBANEC, Josef. *Porovnání obnovitelných a neobnovitelných zdrojů energie: Středoškolská technika 2012*. Nová Paka, 2012.
- ³⁴ Tamtéž, co nad tím
- ³⁵ NAVRÁTILOVÁ, Lucie. *Deforestace a její ekologické souvislosti*. Brno, 2017. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně, Agronomická fakulta, Ústav aplikované a krajinné ekologie. Vedoucí práce Doc. Ing. Dr. Milada Šťastná.
- ³⁶ Monitorování lesních ekosystémů [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://www.sci.muni.cz/~dobro/zemsky_povrch_lesy.html
- ³⁷ Problematika kácení tropických pralesů. *Enviweb* [online]. 15.4.2006 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <http://www.enviweb>
- ³⁸ Tamtéž, co nad tím
- ³⁹ Problematika kácení tropických pralesů. *Enviweb* [online]. 15.4.2006 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <http://www.enviweb>
- ⁴⁰ BALCÁRKOVÁ, Lucie. *Příprava laboratorní úlohy předmětu Ekologie výroby*. Brno, 2019. Dostupné také z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/119559>. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií, Ústav elektrotechnologie. Vedoucí práce Petr Bača.
- ⁴¹ Tamtéž, co nad tím

⁴² Tamtéž, co nad tím

⁴³ Tamtéž, co nad tím

⁴⁴ *Problematika ztenčování ozónové vrstvy* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://www.sci.muni.cz/~dobro/ozon_1.htm

⁴⁵ ŠMEJKAL, Petr. Úbytek ozónu. *Přírodovědci.cz* [online]. 2012, 1.3.2012 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://www.prirodovedci.cz/zepetejse-prirodovedcu/27>

⁴⁶ *Problematika ztenčování ozónové vrstvy* [online]. [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: https://www.sci.muni.cz/~dobro/ozon_1.htm

⁴⁷ Výjimečná ozonová díra nad Arktidou se zacelila, potvrdili vědci. *Česká televize: čt24* [online]. 29.4.2020 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3086972-vyjimecna-ozonova-dira-nad-arktidou-se-zacelila-potvrdili-vedci>

⁴⁸ Globální problémy lidstva – Devastace životního prostředí: Ničení řek, moří a oceánů. *Wrent.cz* [online]. 26.2.2009 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://wrent.cz/2009/02/26/globalni-problemy-lidstva-devastace-zivotniho-prostredi/>

⁴⁹ FENDRYCHOVÁ, Simona a Jiří KROPÁČEK. Grafika: Víc plastů než ryb. Zaplnili jsme oceány, mikroplasty pijeme i ve vodě. *Aktuálně.cz* [online]. 2018, 31.12.2018 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/more-plastu-grafika-plastovy-odpad-oceany-mikroplasty/r~a9f499305cf611e885e30cc47ab5f122/>

⁵⁰ Do roku 2050 můžeme oceány zachránit, anebo zničit, popisuje rozsáhlá studie. *Česká televize: čt24* [online]. 2020, 3.4.2020 [cit. 2020-06-03]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3070990-do-roku-2050-muzeme-oceany-zachranit-anebo-znicit-popisuje-rozsahla-studie>

⁵¹ *BOJ S CIVILIZAČNÍMI CHOROBAMI* [online]. [cit. 2020-05-26]. Dostupné z: <https://botanic.cz/slovník-pojmu/civilizacni-nemoci-a-choroby>

⁵² *Zdravotní problémy* [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <http://www.aktivitaprozdravi.cz/zdravotni-problemy/civilizacni-choroby-prehled>

⁵³ *Nejčastější otázky o HIV/AIDS* [online]. [cit. 2020-05-27]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/kriminalita-rizikove-chovani/hiv-aids/nejcastejsi-otazky-o-hiv-aids.html>

⁵⁴ Tamtéž, co to nad tím

⁵⁵ *Národní program boje proti AIDS* [online]. [cit. 2020-05-27]. Dostupné z: <http://www.prevencehiv.cz/o-hivaids/historie/>

⁵⁶ *Pandemie infekčních onemocnění* [online]. [cit. 2020-05-26]. Dostupné z: <https://www.mojemedicina.cz/pruvodce-pacienta/diagnozy/pandemie-infekcnich-onemocneni.html>

⁵⁷ COVID-19 [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://www.vitalia.cz/n/covid-19/>

⁵⁸ *Centres for Disease Control and Prevention* [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/vhf/ebola/history/2014-2016-outbreak/index.html>

⁵⁹ *World Health Organization* [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/zika-virus>

⁶⁰ *Zdravotnictví a medicína* [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://zdravi.euro.cz/clanek/epidemie-chripky-zima-2017-2018-data-k-12-2-2018-486345>

⁶¹ *Epidemie 21. století* [online]. [cit. 2020-05-29]. Dostupné z: <https://www.vitalia.cz/clanky/epidemie-21-stoleti-kam-se-podely-zika-ebola-a-praseci-chripka/#h25>

⁶² Tamtéž co to nad tím

⁶³ Tamtéž co to nad tím

⁶⁴ *Drogy a drogová závislost* [online]. [cit. 2020-06-01]. Dostupné z: <https://monikaplocova.cz/drogy-drogova-zavislost>

⁶⁵ *Evropská zpráva o drogách* [online]. [cit. 2020-06-01]. Dostupné z: https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/8585/20181816_TDAT18001CSN_PDF.pdf

⁶⁶ Tamtéž, co to nad tím

⁶⁷ Tamtéž co to nad tím